

CICDE
Centrul de Instruire Continuă
în Domeniul Electoral

electoral

Chișinău 2022

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE

A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

ABC electoral / Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

Chișinău : S. n., 2022 (Imprint Star). – 34, [2] p. : il.

F. f. de tit. – 1000 ex.

ISBN 978-9975-3403-3-5.

342.8

A 10

Cuvânt înainte

Dragi prieteni,

Publicația pe care o țineți în mână reprezintă o sursă de informare despre alegeri și despre procesele de administrare electorală. ABC electoral oferă o imagine de ansamblu asupra procesului electoral, explică particularitățile funcționării organelor electorale și specificul alegerilor pornind de la definițiile extinse ale unor termeni. Cunoașterea acestora de către alegători contribuie la o înțelegere mai bună a alegerilor și este o condiție importantă pentru asigurarea unui proces electoral corect, liber și transparent.

Mai multă informație despre alegeri și despre organele de administrare electorală în Republica Moldova puteți găsi pe pagina web a Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral – www.cicde.md, pe platforma de instruire la distanță a CICDE – www.e-learning.cicde.md, precum și pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale – www.cec.md.

Lectură plăcută!

Democrația se învață!

Cuprins

Cuvânt înainte	1
Acronime	4
Alegeri de la A la Z	5
Alegeri	6
Buletin de vot	8
Comisia Electorală Centrală	9
Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral	10
Drepturile electorale	11
Educație electorală	12
Funcționar electoral/funcționară electorală	13
Grup de inițiativă	14
Hotărâre	15
Incluziune	16
Jurnalist/jurnalistă	17
Legislația electorală	18

Mandat	19
Numărarea voturilor	20
Observarea alegerilor	21
Partid politic	22
Registrul de stat al alegătorilor	23
Sistem electoral	24
Ștampila cu inscripția „Votat”	25
Transparență	26
Urna de vot	27
Votarea	28
Ziua alegerilor	29
Testează-ți cunoștințele	30
Ce înseamnă CICDE?	31
Găsește zece cuvinte folosite în domeniul electoral	32
Completează cuvintele încrucișate	33
Răspunsuri	34

Acronime

CEC

Comisia Electorală Centrală

CICDE

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

CECE

Consiliul electoral de circumscripție electorală

BESV

Biroul electoral al secției de votare

RSA

Registrul de stat al alegătorilor

SIAS „Alegeri”

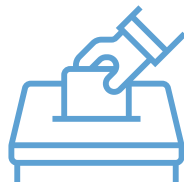
Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”

Alegeri de la

la

Alegeri

Alegerile reprezintă actul de transmitere a puterii de la cetățean la reprezentanții săi; procedura de formare a unui organ de stat sau investirea unei persoane cu atribuții publice, realizată prin intermediul votului, în condițiile în care pentru obținerea mandatului respectiv sunt propuse două sau mai multe candidaturi.

Potrivit Codului electoral, această noțiune de asemenea vizează acțiunile cetățenilor, partidelor și altor organizații social-politice, blocurilor electorale, organelor electorale și altor organe de stat, orientate spre întocmirea listelor electorale, desemnarea și înregistrarea candidaților, efectuarea agitației electorale, votarea și constatarea rezultatelor votării, precum și alte acțiuni electorale întreprinse în conformitate cu legislația în vigoare.

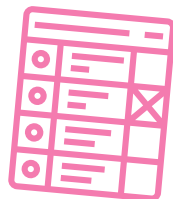
În funcție de organul ales, deosebim următoarele tipuri de alegeri: parlamentare, prezidențiale, locale și regionale.

- **alegeri parlamentare** – scrutinul prin intermediul căruia sunt aleși reprezentanții poporului în organul legislativ suprem al țării, Parlamentul Republicii Moldova;
- **alegeri prezidențiale** – scrutinul prin intermediul căruia este ales președintele țării. Președintele Republicii Moldova este ales prin vot direct, de către cetățeni. Acest scrutin se efectuează într-o singură circumscripție electorală națională;

- **alegeri locale** – scrutinul prin intermediul căruia se aleg autoritățile publice locale. În cazul Republicii Moldova, prin acest tip de alegeri sunt aleși primarii orașelor (municipiilor), satelor (comunelor), precum și consilierii în consiliile raionale, orașenești (municipale) și sătești (comunale);
- **alegeri regionale** – alegeri organizate în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia pentru funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei, pentru Adunarea Populară a Găgăuziei, precum și referendumurile pe probleme care, conform Legii nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), țin de competența Găgăuziei.

Alegerile constituie o formă a suveranității unui popor și principiul de bază al democrațiilor reprezentative. Prin alegeri libere și corecte se asigură legitimitatea politică fără de care guvernarile democratice nu pot fi eficiente.

Bb

Buletin de vot

Buletinul de vot este un imprimat cu ajutorul căruia alegătorii își exercită dreptul la vot. Buletinul de vot este și dovada principală a voinței alegătorului. Anume prin analizarea caracterului/caracterelor bifate în buletin, biroul electoral al secției de votare (BESV) totalizează voturile cu privire la preferința față de un candidat sau altul.

Numărul necesar de buletine de vot pentru fiecare secție de votare este stabilit în conformitate cu numărul de alegători incluși în lista electorală. Buletinele sunt tipărite cel târziu cu trei zile înainte de ziua alegerilor, pe hârtie specială, cu aplicarea mai multor elemente de securitate.

Alegătorul completează buletinul doar în cabina pentru vot secret, după care îl pliază și îl introduce în urna de vot, care este sigilată și amplasată la loc vizibil. Se interzice scoaterea buletinului de vot din incinta secției de votare, fotografierea sau distrugerea acestuia.

Comisia Electorală Centrală

Comisia Electorală Centrală (CEC) este un organ de stat independent, înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul unei bune desfășurări a alegerilor, pentru supravegherea și controlul respectării prevederilor legale ce țin de alegeri.

În calitate de organ de stat cu statut permanent, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor, CEC a fost înființată în 1997 și este o instituție deschisă, transparentă și profesionistă.

Misiunea Comisiei Electorale Centrale este de a organiza profesionist alegeri, presta servicii orientate spre cetățeni, îmbunătăți procesele electorale și implica toți alegatorii pentru a sprijini democrația în Republica Moldova.

Valorile de bază ale CEC sunt: independență, integritate, imparțialitate, transparență, profesionalism și incluziune. CEC este în vârful piramidei organelor electorale din care, la nivele inferioare, fac parte consiliile electorale de circumscripție electorală (CECE) și birourile electorale ale secțiilor de votare (BESV).

CICDE

Centrul de Instruire Continuă
în Domeniul Electoral

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE) este o instituție permanentă, fondată de CEC în 2011 cu scopul desfășurării instruirilor specializate pentru membrii CECE și BESV, realizării programelor de educație civică și informare a alegătorilor, efectuării cercetărilor în domeniul electoral. CICDE contribuie la asigurarea unui mediu favorabil pentru organizarea corectă și transparentă a alegerilor în Republica Moldova.

Misiunea CICDE este de a instrui, educa și cerceta pentru a permite cetățenilor să desfășoare și să participe la alegeri, consolidând în acest mod încrederea populației în procesele democratice.

Motto-ul CICDE: Democrația se învață!

Drepturile electorale

Drepturile electorale fac parte din familia drepturilor fundamentale ale omului. Acestea reprezintă drepturile constituționale ale cetățeanului de a alege, de a fi ales și de a-și exprima prin vot atitudinea privind cele mai importante probleme ale statului și ale societății în ansamblu și/sau în probleme locale de interes deosebit.

În Republica Moldova, vârsta de la care poți vota este 18 ani împliniți până în ziua alegerilor. Cetățeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Dreptul de a fi ales se manifestă prin posibilitatea de a candida la diferite funcții: consilier local, primar, deputat în Parlament, președinte. La 18 ani poți candida în Parlament și la funcția de consilier local. Dacă vrei să devii primar, trebuie să ai 23 de ani împliniți, iar dacă vrei să fii președinte – 40 de ani. Candidatul în alegeri înregistrat la organul electoral respectiv (CEC sau CECE după caz) are statutul de concurent electoral.

Codul electoral stabilește în mod expres restricții privind exercitarea dreptului de a alege și de a fi ales.

Educație electorală

Educația electorală este activitatea cu caracter educativ, apolitică realizată de organizații și grupuri ale societății civile, de instituții de educație, de mass-media și alte părți interesate, menită să sporească gradul de cunoștințe ale cetățenilor privind procesele politice și electorale, pentru exercitarea votului conștient și liber exprimat.

Scopul de bază al educației electorale, realizată pe tot parcursul ciclului electoral (nu doar în perioada electorală), este asigurarea accesului la informație pentru fiecare cetățean în vederea formării competențelor electorale ale acestuia.

Educația electorală poate fi desfășurată liber de subiecții interesați, prin intermediul seminarelor, cursurilor de instruire, meselor rotunde, campaniilor de informare/ educare, dezbaterilor publice electorale și altor acțiuni educaționale.

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral dezvoltă și implementează programe de educație electorală promovând democrația participativă în rândul alegătorilor și a viitorilor alegători, indiferent de vârstă, gen sau proveniență socială.

Funcționar electoral / funcționară electorală

Funcționar electoral / funcționară electorală este persoană fizică care activează sau a activat în calitate de membru al organului electoral, de angajat în cadrul aparatului organului electoral și/sau de angajat în cadrul instituțiilor publice și al altor structuri organizaționale constituite de Comisia Electorală Centrală.

Funcționarii electorali, membri și membre a CECE și BESV sunt desemnați de către partidele politice parlamentare, autoritățile publice locale și instanțele de judecată. Acest mecanism permite evitarea influenței unui singur partid sau a unei singure puteri politice asupra deciziilor organelor electorale inferioare.

Evidența tuturor funcționarelor / funcționarilor electorali este ținută de către Comisia Electorală Centrală prin întocmirea și actualizarea continuă a Registrului funcționarilor electorali (RFE). Din acest Registru, în caz de necesitate, sunt selectate persoane pentru a deveni membri ai organelor electorale inferioare.

Pentru funcția de membră / membru al consiliului electoral de orice nivel și biroului electoral al secției de votare se propun doar persoane care au urmat cursuri de perfecționare în cadrul Centrului de instruire continuă în domeniul electoral și dețin certificate de calificare corespunzătoare valabile la data confirmării.

Grup de inițiativă

Pentru a pretinde la unele funcții, viitorul candidat sau candidată independentă trebuie să demonstreze faptul că este susținut/susținută de oameni. În acest scop sunt colectate semnături de către un grup de persoane autorizate. Acest grup se numește Grup de inițiativă.

Definiție: Grupul de inițiativă este grupul constituit din cetățeni cu drept de vot și înregistrat în condițiile Codului electoral de către Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție electorală, după caz, pentru colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la o funcție electivă sau în vederea inițierii referendumului.

Grupul de inițiativă se constituie în cadrul unei adunări a cetățenilor, desfășurată în acest scop. La adunare se alege conducătorul/conducătoarea grupului de inițiativă și se întocmește lista membrilor grupului de inițiativă.

Membrii grupului de inițiativă au obligația să nu utilizeze/prelucreze datele din listele de subscripție (listele cu semnăturile susținătorilor - cetățeni cu drept de vot) în alte scopuri decât cel stabilit și să nu dezvăluie datele de care au luat cunoștință în activitatea lor, nici după încetarea activității grupului de inițiativă, sub sancțiunea de a răspunde pentru încălcarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Hotărâre

Forma de lucru a organelor electorale este ședința. Deciziile luate în cadrul ședințelor iau forma unor acte numite Hotărâri.

Comisia Electorală Centrală, consiliile electorale de circumscripție electorală și birourile electorale ale secțiilor de votare adoptă hotărâri, prin vot deschis, cu votul majorității membrilor lor.

Membrii organului electoral care nu sunt de acord cu hotărârile adoptate pot scrie o opinie separată, care se anexează la hotărâre.

Hotărârile, adoptate în limitele competenței, sunt executorii pentru organele electorale inferioare, pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, pentru persoanele cu funcții de răspundere, partide, alte organizații social-politice și organele acestora, precum și pentru toți cetățenii.

Incluziune

Toate persoanele care întrunesc criteriile legale minime (au cetățenia Republicii Moldova și vârsta de 18 ani împliniți inclusiv în ziua alegerilor) trebuie să poată vota personal și secret fără a întâmpina vreo barieră.

Procesul prin care se asigură condițiile potrivite de implicare în alegeri în calitate de alegători/alegătoare, candidați/candidate, observatori/observatoare, funcționari electorali / funcționare electorale etc. se numește incluziune.

Persoanele cu dizabilități, persoanele care locuiesc în afara țării, femeile, minoritățile etnice, dar și alte grupuri pot întâmpina dificultăți atunci când doresc să voteze sau să candideze.

Nu există soluții general valabile pentru problemele de acces, deoarece avem de a face o varietate mare de persoane care pot avea probleme de acces dacă sunt plasate într-un anumit context. Toate autoritățile statului ar trebui să conlucreze astfel încât să se asigure că procesul electoral este cât mai incluziv.

Jurnalist / jurnalistă

Posibilitatea de a face o alegere informată este absolut necesară în vederea desfășurării unor alegeri libere și corecte. Jurnaliștii și jurnalistele joacă un rol important în alegeri, deoarece informează alegătorii despre concurenții electorali, campania electorală, precum și despre hotărârile și acțiunile organelor electorale.

Mass-media per ansamblu oferă spațiu de ziar sau virtual candidaților pentru comunicarea mesajelor, analizează campania, comunică punctele de vedere ale diferitor grupuri politice și își prezintă viziunea asupra celor ce dețin puterea și încearcă să o câștige din nou, ceea ce îi conferă și un rol nou – de formare a opiniei publice.

Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor informaționale și apariția diverselor instrumente online a dus la dezvoltarea fenomenului numit jurnalism civic, când orice alegător sau candidat poate fi o sursă de informație, dar și a fenomenului „știri false” (fake news).

Pentru a nu fi manipulați, alegătorii și alegătoarele trebuie să consulte diferite surse de informare și să se documenteze bine înainte de a lua o decizie în privința votului lor!

Legislația electorală

Existența unui cadru legal este o precondiție pentru organizarea alegerilor.

Alegerile sunt reglementate de prevederile Constituției Republicii Moldova, Codului Electoral și ale altor legi incidente, precum și de regulamentele și instrucțiunile Comisiei Electorale Centrale.

Alte legi care reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor sunt: Legea cu privire la partidele politice, Legea cu privire la întruniri, Codul serviciilor media audiovizuale, secțiunile relevante ale Codurilor penal, civil și contravențional, etc.

Constituția Republicii Moldova determină drepturile electorale fundamentale ale cetățenilor și anume dreptul de a alege și a fi ales. Prevederile privind desfășurarea oricărui tip de alegeri se conțin în Codul electoral, adoptat prin Legea nr. 1381-XIII din 21.11.1997, cu modificările ulterioare.

Descrierea detaliată a procedurilor electorale stipulate în Codul electoral o găsim în regulamentele și instrucțiunile Comisiei Electorale Centrale.

Mandat

În domeniul electoral, mandatul are două sensuri de bază:

- 1.** funcție, putere pe care o deține un membru ales (mandat de deputat/ deputată, mandat de consilier/ consilieră, mandat de președinte/ președintă);
- 2.** durata de timp pe parcursul căreia o persoană aleasă/ numită exercită o funcție.

Mandatul pentru majoritatea funcțiilor electivă la noi în stat este de 4 ani. La încetarea mandatului, sunt organizate alegeri. Dacă mandatul încetează înainte de termen, atunci se organizează alegeri anticipate.

În anumite cazuri mandatul poate fi retras. Această procedură se numește revocare.

Mandatul Comisiei Electorale Centrale este de 6 ani.

Numărarea voturilor

Numărarea voturilor reprezintă o operațiune electorală foarte importantă și responsabilă. Ea se desfășoară în incinta secției de votare, de către funcționarii electorali, imediat după încheierea votării.

Numărarea se efectuează în 7 pași:

Pasul 1: Amenajarea locului pentru numărarea voturilor

Pasul 2: Numărarea buletinelor de vot neutilizate

Pasul 3: Numărarea buletinelor de vot completate greșit

Pasul 4: Numărarea alegătorilor care au primit buletinele de vot

Pasul 5: Calcularea numărului buletinelor de vot din urna de vot mobilă

Pasul 6: Calcularea numărului de buletine de vot din urna staționară și stabilirea numărului de alegători care au participat la votare

Pasul 7: Numărarea buletinelor de vot valabile și celor nevalabile

La numărarea voturilor pot asista membrii și reprezentanții organelor electorale ierarhic superioare; reprezentanții concurenților electorali în organele electorale; observatorii naționali și internaționali acreditați de către organele electorale respective, precum și interpreții acestora, după caz; reprezentanții mijloacelor de informare în masă.

Observarea alegerilor

Observatorii sunt persoanele cu drept de vot acreditate în modul stabilit de Codul Electoral, care pot reprezenta organizații sau instituții interne, străine sau internaționale și care îndeplinesc misiunea de a observa modul de organizare și desfășurare a alegerilor.

Observatorii pot fi:

- **naționali** – cetățeni ai RM cu drept de vot acreditați de Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție la solicitarea asociațiilor obștești și a instituțiilor de instruire și cercetare în domeniul electoral din Republica Moldova;
- **internaționali** – cetățeni ai Republicii Moldova cu drept de vot, precum și cetățeni străini reprezentanți ai autorităților electorale din străinătate și ai instituțiilor de instruire și cercetare în domeniul electoral, ai organizațiilor internaționale, ai guvernelor statelor străine și ai organizațiilor neguvernamentale din străinătate, precum și experți internaționali în domeniul electoral, acreditați de Comisia Electorală Centrală.

Rapoartele realizate de către observatori au caracter consultativ, sunt importante pentru asigurarea credibilității față de rezultatele alegerilor (inclusiv din partea comunității internaționale) și pot fi utilizate pentru îmbunătățirea procedurilor electorale.

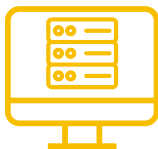
Partid politic

Partidele politice sunt asociații benevole, cu statut de persoană juridică, ale cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot.

Partidele politice promovează valorile democratice și pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă, prin înaintarea și susținerea candidaților, la alegeri și la constituirea autorităților publice, stimulează participarea cetățenilor la alegeri, participă, prin reprezentanții lor, la exercitarea în mod legal a puterii în stat.

După înregistrare în cursa electorală, partidele politice devin concurenți electorali.

Partidele politice care au obținut o anumită performanță la alegeri beneficiază de finanțare din partea statului.

Registrul de stat al alegătorilor

Registrul de stat al alegătorilor (RSA) este un sistem informațional unic integrat de evidență a alegătorilor și alegătoarelor din Republica Moldova, realizat în baza Registrului de stat al populației, destinat colectării, stocării, actualizării și analizei informației despre cetățenii Republicii Moldova, inclusiv despre cei aflați în străinătate, care au atins vârsta de 18 ani și nu au interdicții legale de a alege.

Administrarea și exercitarea controlului asupra actualizării RSA este efectuată de către CEC. În baza RSA, cu 22 de zile înainte de alegeri, CEC tipărește listele electorale pentru fiecare secție de votare din țară. Ulterior, fiind transmise la BESV, acestea pot fi verificate de către alegători. Listele electorale pot fi verificate și la distanță, pe www.alegator.md

În ziua alegerilor, toți alegătorii care au venit la votare sunt verificați în regim real în RSA prin sistemul SIAS „Alegeri”, fiind introdus numărul unic de identificare (IDNP). După efectuarea verificării alegătorului/ alegătoarei în RSA, operatorul bifează participarea acestuia în sistem, în acest mod fiind exclusă posibilitatea votării multiple.

Sistem electoral

Noțiunea de sistem electoral presupune un set complex de reguli privind organizarea și desfășurarea alegerilor.

Sistemul electoral constituie mecanismul de transformare a voturilor în mandate.

Există trei familii de sisteme electorale principale: majoritar, mixt și proporțional.

În prezent în Republica Moldova este aplicat scrutinul în două tururi (sistem majoritar) pentru alegerea Președintelui și a primarilor localităților și sistemul proporțional pe liste de partid pentru alegerea deputaților în Parlament și a consilierilor locali.

Diferite sisteme electorale produc rezultate diferite. Sistemul electoral implementat este de o importanță majoră într-o democrație întrucât în dependență de tipul sistemului aplicat se poate proiecta voința reală a poporului.

În pofida faptului că sistemele electorale rămân, tradițional, practic neschimbate în istoria statelor, tot mai multe persoane înțeleg astăzi că ele joacă un rol important în determinarea rezultatelor alegerilor și în dezvoltarea politică a țării pe termen lung.

Ștampila cu inscripția „Votat”

Ștampila cu inscripția „Votat” se aplică de către alegător în interiorul cercului unui singur patrulater din buletinul de vot, în cabina pentru vot secret sau în timpul votării la locul aflării.

În cazul votării în cadrul referendumului, alegătorul completează buletinul de vot aplicând ștampila cu inscripția „Votat” în interiorul unui singur cerc de sub patrulaterul în care este înscris cuvântul „DA” sau „NU”, exprimându-și astfel opțiunea.

Cercurile din celelalte patrulete trebuie să rămână curate. Buletinul de vot nu poate fi declarat nevalabil doar din cauza că alegătorul a aplicat ștampila cu inscripția „Votat” de mai multe ori într-un singur patrulater sau din cauza că ștampila a fost aplicată în afara cercului din patrulater sau pe semnul ori simbolul electoral al concurentului electoral, în cazul în care opțiunea alegătorului este clară.

Ștampila cu inscripția „Votat” reprezintă o placă rotundă, executată din cauciuc (polimer), cu mâner de lemn, având imprimată inscripția „Votat”.

Tt

Transparență

Prin transparență înțelegem atitudinea unei instituții sau persoane de a furniza în mod deschis, explicit și oportun, toate informațiile pertinente de interes general, indiferent de implicațiile acestora.

Transparența este un principiu de bază al alegerilor. Acesta se aplică procesului de luare a deciziilor, înregistrării concurenților electorali, desfășurării achizițiilor publice, finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, reflectării scrutinului în mass-media etc.

Transparența figurează atât ca principiu, cât și ca valoare în Planul strategic al Comisiei Electorale Centrale și în cel al Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral.

Prin Planul său strategic, Comisia Electorală Centrală s-a angajat să fie întotdeauna deschisă către toate părțile implicate în procesul electoral, să manifeste o atitudine transparentă și imparțială în procesul decizional și corectitudine în toate activitățile sale.

La rândul său, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral prestează servicii în mod transparent și deschis, încurajând participarea și respectând necesitățile beneficiarilor săi.

Urna de vot

Urna de vot reprezintă o cutie confecționată din material plastic și prevăzută cu o deschizătură îngustă prin care alegătorul introduce buletinul de vot. Securizarea urnelor de vot se realizează prin sigilare, cu sigilii de tip colier cu autoblocare.

Secția de votare trebuie să dispună de cel puțin două urne de vot staționare și o urnă de vot mobilă.

Urnele de vot staționare utilizate în secțiile de votare se amplasează la ieșirea din cabina pentru vot secret, în spațiul dintre cabina de vot secret și locul unde se află așezați membrii biroului electoral al secției de votare.

Urnele de vot se confecționează din material plastic opac, gradul opacității fiind în măsură de a nu permite desecretizarea votului.

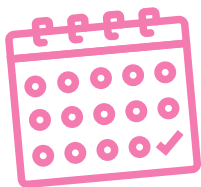

Votarea

Votarea se efectuează în ziua alegerilor între orele 7:00 și 21:00, în localuri special amenajate cu mese la care se eliberează buletinele de vot, cu cabine sau camere pentru vot secret și cu urne de vot.

Alegătorul intră în secția de votare și prezintă operatorului actul de identitate. Operatorul introduce datele în calculator, pentru a verifica în sistem dacă alegătorul este alocat anume la această secție de votare și dacă nu votează repetat. Ulterior, un membru al biroului electoral îi înmânează alegătorului buletinul de vot. La primirea buletinului, alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui său.

Alegătorul completează buletinul (buletinele) de vot numai în cabina pentru vot secret. După completarea buletinului (buletinelor de vot), acesta/acestea se pliază și se introduce /introduc în urna de vot.

Ziua alegerilor

Ziua alegerilor este cea mai importantă zi din calendarul unui funcționar electoral. Agitația electorală din ziua alegerilor și din ziua dinaintea alegerilor (ziua tăcerii) este strict interzisă. Alegeri au loc, de regulă, într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării sau al localității respective.

Prin derogare, alegerile în unele circumscripții electorale sau secții de votare pot fi desfășurate, din motive obiective pe parcursul a două zile (sâmbătă și duminică), fapt ce se stabilește prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua alegerilor.

Alegerile locale generale au loc în ultima duminică a lunii octombrie sau prima duminică a lunii noiembrie.

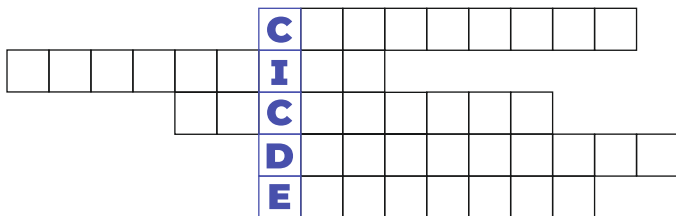
Data alegerilor parlamentare se stabilește prin hotărâre a Parlamentului, cu cel puțin 70 de zile înainte de ziua alegerilor, iar în cazul alegerilor prezidențiale – cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor. Data alegerilor locale generale se stabilește de către Comisia Electorală Centrală cu cel puțin 70 de zile înainte de ziua alegerilor.

Prezența la vot în ziua alegerilor și rezultatele preliminare ale votării sunt afișate pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale: www.cec.md.

**Testează-ți
cunoștințele**

Ce înseamnă CICDE?

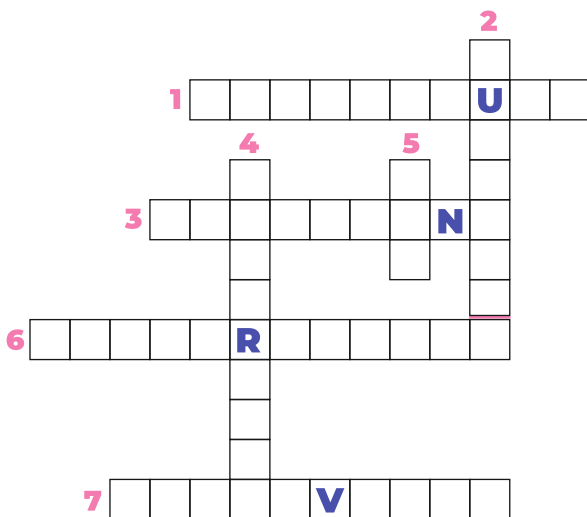
Găsește indicii în informația despre CICDE de la pag.10.

Găsește zece cuvinte folosite în domeniul electoral:

C	O	N	C	U	R	E	N	T	V
P	B	I	S	E	K	O	U	C	E
A	S	M	O	L	G	H	I	J	C
R	E	A	L	E	G	E	R	I	B
T	R	N	I	C	A	T	I	T	U
I	V	D	E	T	E	R	P	S	L
D	A	A	V	O	T	N	A	X	E
E	T	T	O	R	D	R	E	P	T
X	O	F	U	A	G	I	S	T	I
A	R	C	A	L	E	G	E	X	N

Completează cuvintele încrucișate răspunzând corect la întrebări:

1. Principiu de organizare și desfășurare a procesului electoral
2. Imprimat cu ajutorul căruia alegătorul votează
3. Persoana/ partidul politic înregistrat la cursa electorală
4. Sarcina de bază a Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral
5. Se află în vârful piramidei organelor electorale (acronim)
6. Sistemul electoral aplicat la alegerea deputaților în Parlament și a consilierilor locali
7. Persoană care monitorizează alegerile, dar nu se implică

Răspunsuri:

- **Găsește cuvintele potrivite în articolul despre CEC**

cercetare, instruire, încredere, democrație, educație.

- **Găsește zece cuvinte electorale**

alegeri, electoral, vot, buletin, partid, concurent, mandat, drept, lege, observator.

- **Completează rebusul răspunzând corect la întrebări**

Incluziune, buletin, concurent, instruire, CEC, proporțional, observator.

